

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528) www.economy.nayka.com.ua | № 11, 2018 | 30.11.2018 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2018.11.203](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2018.11.203)

УДК 69.003.13

*Ж. Г. Токарева,
магістр спеціальності «Вартісний інжиніринг в будівництві»,
Київський національний університет будівництва і архітектури, м. Київ
Ю. О. Запечна,
доктор філософії, доцент кафедри Економіка будівництва,
Київський національний університет будівництва і архітектури, м. Київ
Т. М. Салата,
аспірант, Київський національний університет будівництва і архітектури, м. Київ*

ОСОБЛИВІСТЬ ВИЗНАЧЕННЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ «ОБСЯГ ЕКОНОМІЧНОГО ЗБИТКУ» ПРИ БУДІВНИЦТВІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ БУДІВЛІ

*Zh. G. Tokareva
master of specialty "Cost Engineering in Construction",
Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv
Yu. O. Zapechnaya
Ph.D., Associate Professor, Department of Construction Economics,
Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv
T. M. Salata
graduate student, Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv*

THE PECULIARITY OF DEFINING THE CHARACTERISTICS "AMOUNT OF ECONOMIC DAMAGES" IN THE ADMINISTRATIVE BUILDING CONSTRUCTION

За останні роки, будівельна індустрія України встигла звикнути до внесення змін у державному регулюванні містобудівної діяльності. Цього разу, з 10 червня 2017 року в Україні стартувала нова система класифікації об'єктів будівництва. У статті проведено аналіз нововведених спрощень для проектних організацій, які визначають клас наслідків (відповідальності) для об'єктів будівництва, а також ускладнень з процедурою отримання дозволів на будівельні роботи для будівельних компаній.

Проаналізовано теоретичні засади, хід і результат розрахунку на прикладі адміністративної будівлі і встановлено, що скасування поняття категорії складності об'єктів будівництва неоднозначно анулювало можливість проведення маніпулятивних дій у цьому питанні, адже на правильність кінцевого присвоєння об'єкту будівництва класу наслідків (відповідальності) на даний момент впливає лише вимога ДСТУ.

Досліджено практичне застосування методики визначення характеристики «Обсяг економічного збитку» від руйнування чи пошкодження основних фондів на прикладі адміністративної будівлі з торгово - офісними приміщеннями. Розглянуто алгоритм присвоєння класу наслідків (відповідальності) конкретному об'єкту будівництва та наведено

приклад розрахунку. Зроблено висновки про доцільність державних інновацій і суттєвість відповідального відношення до застосовування методики на практиці.

In recent years, the construction industry of Ukraine has become accustomed to changes in the state regulation of urban development activities. This time, starting from 10 June 2017 in Ukraine has started a new classification system for construction objects. The article analyzes the simplifications introduced for design organizations that designate a class of consequences (responsibility) for construction objects, as well as complications of the procedure for obtaining building permits for construction companies.

It is analysed the theoretical principles, motion and result of calculation on the example of the administrative building and found that the abolition of the concept of the category of complexity of construction objects ambiguously has revoked the possibility of manipulative actions in this question, because on the accuracy of the final assignment a class of consequences (responsibility) for construction objects currently affects only the requirement of DSTU.

Investigated of the practical application of the method of determining the characteristics of the "Volume of economic damage" from the destruction or damage to fixed assets on the example of an administrative building with commercial and office premises. The algorithm of assigning a class of consequences (responsibility) for a concrete construction object is considered and an example of calculation is given.

For realization of calculation and determination of class of consequences (responsibility) was conducted the common description of an administrative building with commercial and office premises, that is located on the outskirts of the city and consists of rooms of the hall type and auxiliary premises of administrative appointment. It is set, that on results to the calculations got obtained in the example, given an administrative building belongs to the class of consequences (responsibility) CC2.

Conclusions about the expediency of state innovations and the importance of the responsible attitude towards the application of the methodology in practice have been made, which in turn does not only make it possible to clearly identify and assign a class of consequences (responsibilities) to construction objects, but also to reach the the main goal - to ensure a high level of safety for lives for people and minimize the amount of material damage in case of failure of the building.

Ключові слова: клас наслідків (відповідальності); економічний збиток; об'єкт будівництва.

Keywords: class of consequences (responsibility); economic damage; construction object.

Вступ. Будівельні компанії, що добросовісно ведуть діяльність на ринку України, мають безліч дорікань та претензій до держави. Основні з них, це безпідставні і часті перевірки ДАБІ з погрозами анулювати дозвіл на будівництво об'єктів, корупція у державних структурах, проблеми з проходженням державної експертизи і отриманням позитивного експертного відгуку, нечіткий алгоритм встановлення кошторисної вартості будівництва, пайові внески на розвиток місцевої інфраструктури, що постійно зростають тощо. Вирішити данні проблеми був покликаний проект Закону № 4733-1 від 03.06.2016 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення містобудівної діяльності», прийнятий Верховною Радою України 17.01.2017 р.[1]

Актуальність проблеми. Для кожної фірми - забудовника надзвичайно важливим є забезпечення надійності та конструктивної безпеки об'єктів, які вона випускає на ринок. Від правильності визначення класу наслідків (відповідальності) для об'єкта будівництва залежить обсяг матеріальних збитків і соціальних втрат у разі припинення експлуатації або руйнування об'єкта, необхідність покриття цих збитків системою страхування, а також, найголовніше, рівень безпеки для здоров'я та життя людей.

Новий Законопроект скасував визначення категорії складності об'єктів будівництва і встановив обов'язок отримувати дозвіл на виконання будівельних робіт для об'єктів всіх класів наслідків (відповідальності) окрім незначного (CC1), чим з одного боку, ускладнив процедуру для забудовників, але з іншого боку, припинив маніпулювання категорією складності об'єктів будівництва. Існує загроза, що таке нововведення негативно позначиться на інвестиційному кліматі в Україні, оскільки створить додаткові бюрократичні перепони. Виходячи з цього, дослідження практичного застосування нової методики та її доцільності є безумовно актуальним.

Аналіз останніх наукових досліджень. Дослідження в цьому напрямі здійснив Довбенко В.С., кандидат технічних наук, старший викладач Національного університету водного господарства та природокористування, місто Рівне. У своїй статті «Практичне визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності

об'єктів будівництва»[2], він навіть алгоритм визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва на прикладі будівництва чотирьохсекційного житлового комплексу. Довбенко В.С. прийшов до висновку, що основною помилкою при визначенні класів наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва не виробничого призначення (багатосекційний житловий будинок), що поділяються на черги є їх зниження.

Мета роботи. Дослідити алгоритм застосування методики визначення характеристики «Обсяг економічного збитку» на прикладі будівлі адміністративного призначення та вплив результатів розрахунку на присвоєння об'єкту будівництва класу наслідків (відповідальності).

Виклад основного матеріалу дослідження. У зв'язку з прийняттям Закону України від 17.01.2017 № 1817 - VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення містобудівної діяльності»[1], який набув чинності з 10.06.2017, було скасовано визначення категорії складності об'єктів будівництва і встановлено оцінювання кожного об'єкту лише за класами наслідків (відповідальності). Крім того, Законом визначено вичерпний перелік умов, які надаються як вихідні дані для проектування об'єктів будівництва[3].

До внесення змін і набуття Законопроектом чинності під час зведення будівель I - II категорій складності потрібно було просто повідомити в органи контролю про початок будівництва. При будівництві об'єктів III категорії не вимагалась державна експертиза, тому під неї часто навмисно підводили будівлі IV і навіть V категорії. Новий Законопроект скасовує категорії складності і вводить нове поняття «клас відповідальності». За визначенням, наведеним в Законопроекті, клас наслідків (відповідальності) будівель і споруд - це характеристика рівня можливої небезпеки для здоров'я та життя людей, які постійно або періодично перебуватимуть на об'єкті або які знаходитимуться зовні такого об'єкта, матеріальних збитків чи соціальних втрат, пов'язаних із припиненням експлуатації або втратою цілісності об'єкта. Згідно Законопроекту [1], нова класифікація виглядає так:

- незначний клас (CC1) - включає колишні категорії I - II (зведення будинків максимум на 50 осіб, госпспоруд, трансформаторних будок, гаражів). До цього класу відповідальності, за статистикою, входить понад 80% об'єктів, що зводяться;

- середній клас (CC2) - включає колишні об'єкти III - IV рівнів складності (багатоповерхівки на 50 - 300 осіб, а також на 300 - 500 осіб і більше; об'єкти, що становлять небезпеку для 10 тис. і більше мешканців сусідніх територій);

- значний клас (CC3) - прийде на зміну V рівню складності будівельних об'єктів (становлять небезпеку для 50 тис. і більше осіб - АЕС і ТЕС, споруди на 1000 осіб);

Таким чином декларативний характер будівництва зберігся лише для незначного класу відповідальності (CC1). Забудовникам достатньо повідомити контролюючі органи про початок зведення будинку чи госпспоруд. Під час будівництва споруд середнього (CC2) та значного (CC3) класів відповідальності необхідно отримувати дозволи від контролюючих органів і здійснювати державну експертизу. Причому це стосується не лише зведення нових АЕС чи окремих блоків атомних станцій, а й великих житлових комплексів.

Вимоги та рекомендації щодо визначення класу наслідків (відповідальності) об'єктів будівництва встановлює ДСТУ-Н Б В.1.2 - 16:2013 «Визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва».[4]

Згідно п.4.3 та п.4.4 ДСТУ [4,с.3], клас наслідків (відповідальності) використовують для забезпечення надійності та конструктивної безпеки будинків, будівель, споруд, лінійних об'єктів інженерно - транспортної інфраструктури. Клас наслідків (відповідальності) об'єкту будівництва визначають незалежно за кожною з наведених у таблиці 1 характеристикою можливих наслідків від відмови об'єкту:

- можлива небезпека для здоров'я і життя людей, які постійно перебувають на об'єкті;
- можлива небезпека для здоров'я і життя людей, які періодично перебувають на об'єкті;
- можлива небезпека для життєдіяльності людей, які перебувають зовні об'єкта;
- обсяг можливого економічного збитку;
- можливість втрати об'єктів культурної спадщини;
- можливість припинення функціонування об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури.

Клас наслідків (відповідальності) об'єкту будівництва встановлюють за найвищою характеристикою можливих наслідків, отриманих за результатами розрахунків.

Згідно п.4.5 ДСТУ [4,с.3-4], характеристики можливих наслідків є підставою для класифікації об'єктів будівництва по трьох класах наслідків (відповідальності) - CC1, CC2 та CC3. Характеристики є загальними і обов'язковими для об'єктів будівництва і не залежать від їх функціонального призначення. Таблиця 1 наведена згідно ДСТУ [4].

Таблиця 1.

Клас наслідків (відповідальності) будинків, будівель, споруд, лінійних об'єктів інженерно - транспортної інфраструктури

Клас наслідків (відповідальності)	Характеристика можливих наслідків від відмови будинків, будівель, споруд, лінійних об'єктів інженерно – транспортної інфраструктури					
	Можлива небезпека, кількість осіб			Обсяг можливого економічного збитку, м.р.з.п.	Втрата об'єктів культурної спадщини, категорії об'єктів	Припинення функціонування об'єктів інженерно - транспортної інфраструктури, рівень
	Для здоров'я і життя людей, які постійно перебувають на об'єкті	Для здоров'я і життя людей, які періодично перебувають на об'єкті	Для життя людей, які перебувають зовні об'єкта			
СС3 значні наслідки	понад 400	понад 1000	понад 50000	понад 150000	національного значення	загальнодержавний
СС2 середні наслідки	від 50 до 400	від 100 до 1000	від 100 до 50000	від 2000 до 150000	місцевого значення	регіональний, місцевий
СС1 незначні наслідки	до 50	до 100	до 100	до 2000	-	-

Збитки від руйнування чи пошкодження основних фондів розраховують, виходячи з втрати їх залишкової вартості, тобто балансової вартості з урахуванням амортизації. [4,с.5; 5,с.24]. Припустивши, що відмова станеться на момент середнього значення встановленого строку експлуатації T_{ef} , залишкову вартість розраховують на цей момент часу. Збитки від можливого руйнування основних фондів розраховують за формулою 1:

$$\Phi = c \sum_{i=1}^n P_i \left(1 - \frac{1}{2} T_{ef} \times K_{a,i}\right) \quad (1)$$

де, Φ - прогнозовані втрати (тис. грн);

c - коефіцієнт, що враховує відносну долю основних фондів, які повністю втрачаються під час аварії.

Попередньо приймається $c = 0,45$;

P_i - вартість i -го виду основних фондів, що можуть бути втрачені, під якою слід розуміти загальну вартість, визначену на підставі ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва»[6] (тис. грн);

T_{ef} - середнє значення встановленого строку експлуатації основних фондів (років);

$K_{a,i}$ - коефіцієнт амортизаційних відрахувань i -го виду основних фондів;

n - кількість видів основних фондів.

Розглянемо приклад будівництва адміністративної будівлі. Для визначення класу наслідків (відповідальності) була проведена загальна характеристика адміністративної будівлі (торгово - виставкового павільйону для легкових автомобілів з наземним паркінгом), яка розташована на околиці міста Львів і складається з приміщень зального типу і допоміжних приміщень адміністративного призначення. Павільйон для легкових автомобілів прямокутний у плані з розмірами $48 \times 45,9$ м і загальною площею 3500 м^2 . Висота до верху несучих конструкцій покриття становить 14,1 м. Конструктивна схема будівлі - двоповерхова безригельна каркасна споруда.

Алгоритм визначення класу наслідків (відповідальності) об'єкту будівництва:

1. Визначаємо кількість осіб, які постійно перебувають на об'єкті N_1 .

Згідно технологічних рішень кількість осіб, які постійно працюють в адміністративних приміщеннях - 35 осіб, персоналу задіяному на обслуговуванні паркінгу - 14 осіб. Загальна кількість осіб становить:

$$N_1 = 35 + 14 = 49 \text{ осіб} \quad (2)$$

За кількістю осіб, які постійно перебувають на об'єкті, торгово - виставковий павільйон для легкових автомобілів з наземним паркінгом відноситься до класу наслідків (відповідальності) СС1.

2. Визначаємо кількість осіб, які періодично перебувають на об'єкті N_2 .

Загальна площа павільйону 3500 м^2 , у тому числі торговельних залів 2300 м^2 .

Відповідно до п.8.2 ДБН В.2.2 - 23:2009 «Будинки і споруди. Підприємства торгівлі»[7,с.37], кількість покупців, що одночасно перебувають в торговельній залі, слід визначати із розрахунку на одну людину (включаючи площу, зайняту обладнанням) для магазинів - 3,0 м² площі торговельної зали в містах та селищах. Таким чином:

$$N_1 = 2300/3,0 = 767 \text{ осіб} \quad (3)$$

За кількістю осіб, які періодично перебувають на об'єкті, торгово - виставковий павільйон для легкових автомобілів з наземним паркінгом відноситься до класу наслідків (відповідальності) СС2.

3. Визначаємо кількість осіб, які перебувають зовні об'єкта N_2 .

Кількість осіб, які перебувають зовні павільйону для легкових автомобілів визначаємо відповідно п.5.1 ДСТУ[4,с.7-8], кількість осіб, які перебувають зовні об'єкта N_2 , визначають за формулою:

$$N_2 = \alpha \times N_1 \quad (4)$$

Коефіцієнт α визначається за таблицею 2.

Таблиця 2.
Значення коефіцієнту α

Умовна висота будинку, м	Значення коефіцієнту α при розміщенні будинку:		
	у сільській місцевості	у малому місті або у спальному районі великого міста	у центрі великого міста
менше за 10	1,0	1,0	1,3
від 10 до 30	1,0	1,3	1,5
більше ніж 30	1,3	1,5	2,0

Так, як будівля павільйон розташована на околиці міста Львів, коефіцієнт α приймаємо відповідно до таблиці 2, як для спального району великого міста - $\alpha = 1,3$. Таким чином, кількість осіб, які перебувають зовні павільйону для легкових автомобілів становить:

$$N_2 = 1,3 \times 47 = 61 \text{ особа}$$

За кількістю осіб, які перебувають зовні об'єкта, торгово - виставковий павільйон для легкових автомобілів з наземним паркінгом відноситься до класу наслідків (відповідальності) СС1.

4. Для визначення обсягу можливого економічного збитку визначаємо вартість торгово - виставкового павільйону для легкових автомобілів та наземного паркінгу. Торгово - виставковий павільйон для легкових автомобілів загальною площею 3500 м². За об'єктом - аналогом павільйону вартість 1 м² загальної площі складає 24 000 гривень. Розрахункова вартість торгово - виставкового павільйону для легкових автомобілів становить:

$$24\,000 \times 3500 = 84000 \text{ тис. грн}$$

Прогнозовані економічні збитки від руйнування та пошкодження основних фондів будівлі торгово - виставкового павільйону для легкових автомобілів розраховуємо за формулою (1):

$$\Phi = c \sum_{t=1}^n P_t \left(1 - \frac{1}{2} T_{ef} \times K_{a,t}\right).$$

де, $c = 0,45$ - коефіцієнт, що враховує відносну долю основних фондів, які повністю втрачаються при відмові; $n = 1$ - кількість основних фондів; $P_t = 84000$ тис. грн - кошторисна вартість проекту - аналога; $T_{ef} = 100$ років - встановлений строк експлуатації для громадських будівель згідно ДБН В 1.2-14-2009 [8,с.18]; $K_{a,t} = 0,01$ - коефіцієнт амортизаційних відрахувань;

Таким чином:

$$\Phi = 0,45 \times 84000000 \times (1 - 0,5 \times 100 \times 0,01) = 18900 \text{ тис. грн}$$

Відповідно до таблиці 1 будівля торгово - виставкового павільйону для легкових автомобілів відноситься до класу наслідків (відповідальності) СС2.

5. Наземний паркінг на 120 машино - місць. Загальна площа наземного паркінгу складає 1600 м². За об'єктом - аналогом паркінгу вартість 1 м² загальної площі складає 9 200 гривень. Розрахункова вартість паркінгу становить:

$$9200 \times 1600 = 14720 \text{ тис. грн.}$$

Прогнозовані економічні збитки від руйнування та пошкодження основних фондів наземного паркінгу на 120 машино - місць розраховуємо за формулою (1):

$$\Phi = 0,45 \times 14720000 \times (1 - 0,5 \times 100 \times 0,001) = 6292,8 \text{ тис. грн}$$

6. Сумарний показник прогнозованих збитків для торгово - виставкового павільйону для легкових автомобілів з наземним паркінгом складає:

$$\Phi = 18900 + 6292,8 = 25192,8 \text{ тис. грн.} \quad (5)$$

Обсяг можливого економічного збитку у мінімальних заробітних платах складає:

$$25192,8/3,723 = 6766,80 \text{ м.р.з.п}$$

3723 грн (3,723 тис. грн.) - мінімальний розмір заробітної плати станом на (01.01.2018 року)[9].

За обсягом можливого економічного збитку і відповідно до таблиці 1 будівля торгово - виставкового павільйону для легкових автомобілів з наземним паркінгом відноситься до класу наслідків (відповідальності) СС2.

5. Будівля не розташована в охоронній зоні об'єктів культурної спадщини і не є об'єктом культурної спадщини.

6. Приймаємо, що відмова будівлі не впливає на припинення роботи об'єктів транспорту, зв'язку, енергетики загальнодержавного, регіонального чи місцевого рівнів.

Відповідно до п.4.4 ДСТУ [4,с.3], клас наслідків (відповідальності) об'єкту будівництва встановлюють за найвищою характеристикою можливих наслідків, отриманих за результатами розрахунків.

Отже, зазначений у прикладі торгово - виставковий павільйон для легкових автомобілів з наземним паркінгом належить до класу наслідків (відповідальності) СС2.

Висновки. Було проведено дослідження алгоритму застосування методики визначення характеристики «Обсяг економічного збитку» і розглянуто механізм присвоєння класу наслідків (відповідальності) об'єкту будівництва на прикладі адміністративної будівлі. Встановлено, що за всіма отриманими розрахунками зазначена у прикладі адміністративна будівля відноситься до класу наслідків (відповідальності) СС2.

Проаналізувавши теоретичні засади, хід і результат розрахунку можна зробити висновок про те, що скасування поняття категорії складності об'єктів будівництва неоднозначно анулювало можливість проведення маніпулятивних дій у цьому питанні, адже на правильність кінцевого присвоєння об'єкту будівництва класу наслідків (відповідальності) на даний момент впливає лише вимога ДСТУ[4,с.3], яка проголошує, що встановлення класу наслідків (відповідальності) об'єкту відбувається обов'язково за найвищою з шести отриманих, за результатами розрахунків, характеристикою можливих наслідків, до складу яких безпосередньо входить і «Обсяг економічного збитку». Ця характеристика являє собою лише одну деталь механізму, який необхідно використовувати при визначенні класу наслідків (відповідальності) об'єкту будівництва, проте її значимість не варто недооцінювати.

Відповідальне відношення і правильне застосування методики визначення характеристики «Обсяг економічного збитку» не просто надає можливість чітко визначити і присвоїти клас наслідків (відповідальності) об'єктам будівництва та мінімізувати обсяг матеріальних збитків у разі відмови будівлі, а й досягти головної мети - забезпечення високого рівня безпеки для здоров'я та життя людей.

Список використаних джерел.

1. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення містобудівної діяльності»: Закон України від 17.01.2017 №1817 - VIII, зі змінами і доповненнями від 04.09.2018р. № 2517 - VIII.

2. Довбенко В. С. Практичне визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва / В. С. Довбенко // Ресурсоекономічні матеріали, конструкції, будівлі та споруди : зб. наук. праць. - Рівне : НУВГП, 2016. - Вип. 32. - С. 346 - 351.

3. Економіка проектування у будівництві/ Гойко А.Ф., Шевчук К.І., Гриценко О.С., Сорокіна Л.В., Загорко П.П. та ін./ Навчальний посібник з грифом МОН України – К.: КНУБА, 2015– 236с.

4. «Визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва»: ДСТУ - Н Б В.1.2 - 16:2013. - [Чинний від 2013-09-01]. - К.: Мінрегіонбуд України, 2013. - 37 с.

5. Методичний посібник. Деякі особливості визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва. / Ісаєнко Д., Беркута А., Барзилович Д. [та ін]; - К.: Мінрегіон України, 2016. – 46 с.

6. «Привила визначення вартості будівництва»: ДСТУ Б Д.1.1 – 1:2013. - [Чинний від 2014-01-01]. – К.: Мінрегіон України, 2013. – 87 с.

7. «Будинки і споруди. Підприємства торгівлі»: ДБН В.2.2 – 23:2009. - [Чинний від 2009-07-01]. – К.: Мінрегіонбуд України, 2009. – 76 с.

8. «Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель, споруд, будівельних конструкцій та основ» : ДБН В 1.2-14-2009 + Зміна №1. - [Чинний від 2009-12-01]. - К.: Мінрегіонбуд України, 2009. - 48 с.

9. «Про державний бюджет України на 2018 рік»: Закон України від 07.12.2017 № 2513 - VIII. - публік. Голос України від 30.12.2017 № 249-250. - К., 2017.

References.

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2018), The Law of Ukraine “On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Concerning the Improvement of Urban Development“, dated 04.09.2018. No. 2517 - VIII.

2. Dovbenko, V. S. (2016), “Practical definition of the class of consequences (responsibilities) and complexity categories of construction objects”, *Resursoekonomni materialy, konstruksii, budivli ta sporudy zb. nauk. Prats*, vol. 32, NUVHP, Rivne, Ukraine, pp. 346 - 351.

3. Hoiko, A.F. Shevchuk, K.I. Hrytsenko, O.S. Sorokina, L.V., Zakorko, P.P. and others (2015), *Ekonomika proektuvannia u budivnytstvi* [Economy of designing in construction], KNUBA, Kyiv, Ukraine, P. 236.

4. “Determination of the class of consequences (liability) and the category of complexity of construction objects”: DSTU - N B V.1.2 - 16: 2013. - [Effective from 2013-09-01], Minrehionbud Ukrainy, Kyiv, Ukraine, P.37.

5. Isaenko, D. Berkuta, A. Barzylowych, D. and others (2016), *Deiaki osoblyvosti vyznachennia klasu naslidkiv (vidpovidalnosti) ta katehorii skladnosti obiektiv budivnytstva* [Some features of the definition of the class of consequences (liability) and the category of complexity of construction objects], Minrehion Ukrainy, Kyiv, Ukraine, P.46.

6. “Incited the definition of the cost of construction”: DSTU B D.1.1 - 1: 2013. - [Effective from 01-01-2014], Minrehion Ukrainy, Kyiv, Ukraine, P.87.

7. “Buildings and structures. Trade enterprises”: DBN V.2.2 - 23: 2009. - [Effective from 2009-07-01], Minrehionbud Ukrainy, Kyiv, Ukraine, P.76.

8. “General principles of ensuring the reliability and constructive safety of buildings, structures, structures and foundations”: DBN V 1.2-14-2009 + Change No. 1. - [Effective from 01-12-2009], Minrehionbud Ukrainy, 2009. - Kyiv, Ukraine, P.48.

9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2017), The Law of Ukraine “On the State Budget of Ukraine for 2018”, *Holos Ukrainy* dated December 30, 2017, No. 249-250.

Стаття надійшла до редакції 29.10.2018 р.